

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MASEI • MAAMAR 7

לבאר הדברים בענין וירד הגבול הנה גבול ד'...

To explain the matters concerning
“And the border shall descend”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/masei/7/

1 לבאר הדברים בענין וירד הגבול הנה גבול די רוחות דא"י [דארץ ישראל] י"ל [יש לומר] שהוא ענין י"ב גבולי אלכסון הנזכר בספר יצירה ופי' ענינם בפרדס שכ"א פ"ז [פרק ז']

To explain the matters concerning "And the border shall descend": Now, the border of the four directions of the Land of Israel, it may be said, is the matter of the twelve diagonal borders (gevulei alachson) mentioned in Sefer Yetzirah, whose meaning is explained in Pardes, Sha'ar 21, chapter 7:

שהם גבול מזרחית רומית גבול צפונית רומית כו' גבול מזרחית תחתית כו' גבול מזרחית צפונית כו' ע"ש.

that they are the east-upper border, the north-upper border, etc., the east-lower border, etc., the east-north border, etc.; see there.

ואע"פ [ואף על פי] שבגבול הארץ בגשמיות לא שייך רומית מ"מ שרש גבולות אלו נמשכו מיי"ב גבולי אלכסון הנ"ל.

And although in the border of the Land in the physical sense "upper" does not apply, nevertheless the root of these borders is drawn from the twelve diagonal borders mentioned above.

וכן מצינו (ביחזקאל ס"י מ"ח) חשב י"ב גבולים בחילוק הארץ ליי"ב שבטים וכנודע דיי"ב שבטים שרשם גי"כ מיי"ב גבולי אלכסון

And so too we find (in Ezekiel, chapter 48) that he counted twelve borders in the division of the Land among the twelve tribes; and, as is known, the twelve tribes too have their root in the twelve diagonal borders,

וכדאיתא בזהר פ' במדבר (דק"ח ע"ב). תריסר שבטין תריסר תחומין כו' דהא אילנא עילא קדישא בהו אחתם בחותמוי.

as is stated in the Zohar, Parshas Bamidbar (118b): "Twelve tribes, twelve boundaries," etc., "for the supernal holy Tree is sealed with its seals in them."

וזה ע"ד מ"ש בפרדס שכ"א פ"ו בשם ספר הבהיר אילן אי' יש לו להקב"ה וכו' י"ב גבולי אלכסון כו'.

And this is along the lines of what is written in Pardes, Sha'ar 21, chapter 6, in the name of Sefer HaBahir: "The Holy One, blessed be He, has one tree, and in it are twelve diagonal borders," etc.

2 וגבול ותחום ענין אי' הוא. והטעם שנק' בשם גבולים ותחומים. כי הנה ענין י"ב גבוליי [גבולים] האלו הם בחיי התכללות הו"ק [הוי קצוות] שהם הששה מדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] כשמתכללים זה עם זה

Now, "border" (gevul) and "boundary" (techum) are one and the same matter. And the reason they are called by the names "borders" and "boundaries": for the matter of these twelve borders is the level of the inter-inclusion of the six extremities (vav ketzavos), which are the six emotive attributes (middos), Chesed, Gevurah and Tiferes, Netzach, Hod and Yesod, when they are included in one another;

כמו התכללות החסדים בגבורות או התכללות גבורה בנצח כו' או התכללות הקוין כי חח"ן [חכמה חסד נצח] קו ימין ובג"ה [ובינה גבורה הוד] קו שמאל והתכללותן הוא ע"י גבולי אלכסון כו'

such as the inclusion of the chassadim (kindnesses) in the gevuros (restraints), or the inclusion of Gevurah in Netzach, etc., or the inclusion of the lines: for Chochmah, Chesed and Netzach are the right line, and Binah, Gevurah and Hod the left line, and their inter-inclusion is through the diagonal borders, etc.

והתכללות זו אינה בעצם האור כי האור הוא אור פשוט אלא הוא ע"י התלבשות האורות בכלים שעייז נתלבש חסד בגבורה או בנצח כו' כפי סדר הה נהגה.

And this inter-inclusion is not in the essence of the light, for the light is a simple light; rather, it comes about through the enclothement of the lights in the vessels, through which Chesed is enclothed in Gevurah or in Netzach, etc., according to the order of the [divine] governance.

3 והנה הכלים הם מגבילים את האור שהאור נגבל בכלי. הן מצד שהאור הוא אור פשוט ונגבל בכלי להיות מחיי ומהוה כלי החסד אי"כ הכלי מגבילתו הן שהאור הוא בחיי אי"ס והכלי מגבלת להיות ההשפעה בבחי' גבול.

Now, the vessels limit the light, in that the light is limited in the vessel. [This is so] both in that the light is a simple light and is limited in the vessel so as to give life to and bring into being the vessel of Chesed, it follows that the vessel limits it; and in that the light is of the level of the Infinite (Ein Sof), and the vessel limits it so that the bestowal will be on the level of limit (gevul).

4 וכיון שעיקר התכללות זו להיות נעשה י"ב בחי' הוא ע"י התלבשות האורות בכלים דוקא דאילו האור מצד עצמו הוא אור פשוט כו'

And since the essential point of this inter-inclusion, that it becomes twelve aspects, comes specifically through the enclothement of the lights in the vessels, whereas the light in itself is a simple light, etc.,

לכן נק' י"ב גבולים או י"ב תחומין היינו הגבולות שהאור נגבל בכלים ומתכללים לי"ב גבולים י"ב תחומין.

therefore they are called twelve "borders" or twelve "boundaries," that is, limitations: for the light is limited in the vessels, and they are inter-included into twelve borders, twelve boundaries.

ומ"ש הזהר דהא אילנא עילאה קדישא בהו אחתם בחותמוי יש לפרשו. אך יותר י"ל [יש לומר] כי חילוף אותיות יש כאן וצ"ל אתחם בתחומי כו'

As for what the Zohar says, "for the supernal holy Tree is sealed with its seals (אחתם בחותמוי) in them," it can be interpreted [as it stands]. But it is more fitting to say that there is an interchange of letters here, and it should read "is bounded within its boundaries" (אתחם בתחומי), etc.;

והפ' כנ"ל (וע' עוד מענין פ"י גבול בפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר שם ובפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך גבול).

and the meaning is as mentioned above (and see further on the meaning of "border" in the Ramaz's commentary on the Zohar there, and in Pardes, in Erchei HaKinuyim, under the entry "Gevul").

והנה י"ב בחי' אלו הם ג"כ ענין י"ב צרופי הוי' וי"ב צירופי אדי' ומזה נמשך ג"כ י"ב חדשים שבכל חדש מקבלים כנ"י [כנסת ישראל] מצירוף א' מהי"ב צירופי הוי' כו'

Now, these twelve aspects are also the matter of the twelve permutations of the Name Havayah and the twelve permutations of the Name Ado-nai; and from this, too, the twelve months are drawn, for in each month the Community of Israel (Knesses Yisrael) receives from one of the twelve permutations of Havayah, etc.

כי מבחי' התכללות המדות עליונות זע"ז [זה עם זה / זה על זה] כמו חסד עם הוד שזהו גבול דרומית תחתית
כך נמשך ג"כ מבחי' זו ג"כ למטה לכנ"י [לכנסת ישראל] לעבודת ה' בבחי' זו

For from the level of the inter-inclusion of the supernal attributes with one another, such as Chesed with Hod, which is the south-lower border, there is likewise drawn from this level, below as well, to the Community of Israel, [a way] of serving G-d in this manner:

שהוא להיות התכללות בחי' אהבה עם בחי' ההודאה ומבחי' התכללות הגבורה בהוד שזהו גבול
צפונית תחתית נמשך להיות התכללות היראה בבחי' ההודאה.

namely, that there be an inter-inclusion of the quality of love with the quality of acknowledgment (hoda'ah); and from the level of the inter-inclusion of Gevurah in Hod, which is the north-lower border, there is drawn [the capacity] for an inter-inclusion of awe with the quality of acknowledgment.

5 ועד"ז בכל המדות ועמ"ש מזה ע"פ א לה מסעי כו' וזהו ענין גבולות א"י [ארץ ישראל]. והנה שרש י"ב ג"א
[גבולי אלכסון] נמשכו מלמעלה מעלה ומשתלשלין ויורדין בבחי' מלי

And similarly with all the attributes. And see what is written about this on the verse "These are the journeys," etc. And this is the matter of the borders of the Land of Israel. Now, the root of the twelve diagonal borders is drawn from the very highest heights, and they chain downward and descend into the level of Malchus (sovereignty),

וגם למטה בבי"ע וזהו וירד הגבול וכו' מקדם לעין וכדאיתא בזהר ס"פ וישלח (דקע"ו סע"א [סוף עמוד א])
תריסר דאתכסיין וכו' וכמ"ש במק"מ [במקדש מלך] שם ששרשם מת"ת [מתפארת] דא"א כו'

and also below, into Beriah, Yetzirah and Asiyah. And this is [the meaning of] "And the border shall descend," etc., "east of Ain" (mikedem la'ayin); and as is stated in the Zohar at the end of Parshas Vayishlach (end of folio 176a): "Twelve that are concealed," etc.; and as is written in the Mikdash Melech there, that their root is from the Tiferes of Arich Anpin, etc.,

שהם המדות שלמעלה מהחכמה והבינה עד דא"א [דאבא ואימא] מלבישים אותן שהם רק לבוש למדות
אלו ושם הוא תכלית ואמיתית ההתכללות.

which are the attributes that are above Chochmah and Binah, to the point that Abba and Imma enclothe them and are merely a garment for these attributes; and there the inter-inclusion is at its utmost and truest.

ומשם יורד ומשתלשל בייב גבולי אלכסון דו"א עד שנמשך ג"כ במלי וזהו ומחה על כתף ים כנרת להיות בחי"י אהבה בתענוגים מתוק ככנור.

And from there it descends and chains down into the twelve diagonal borders of Z'eir Anpin (the emotive attributes), until it is drawn also into Malchus. And this is [the meaning of] "and shall strike upon the shoulder of the Sea of Kinneret": that there be the level of love with delights (ahavah betaanugim), sweet as a harp (kinor).

6 וביאור הענין הוא ע"ד מ"ש בפ' תצוה ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק בפ"י אכלתי יערי עם דבשי

And the explanation of the matter is along the lines of what is written in Parshas Tetzaveh, on the verse "Remember what Amalek did to you," on the meaning of "I have eaten my honeycomb with my honey":

שהוא ק"ש [קריאת שמע] בקיום אחד ואהבת אהבה בתענוגים כו' ולכן נק' בחי"י זו מתוק ככנור בחי"י דבשי.

that it is the Shema, with the fulfillment of "One" and "You shall love": love with delights, etc. And therefore this level is called "sweet as a harp," the level of "my honey."

7 וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ מה יפית כו'. וזהו שאה"ר [שאהבה רבה] זו נמשך מלמעלה ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא

And see Iggeres HaKodesh, on the verse "How beautiful you are," etc. And this is [the point] that this great love (ahavah rabbah) is drawn from above through Aharon, "the groomsman of the Queen" (shushvina dematronisa);

והוא כמ"ש ע"פ ועשית בגדי קדש לאהרן כו' שאהבה זו נמשך מבחי"י רב חסד שלמעלה מבחי"י חסד עולם כו'.

and it is as is written on the verse "And you shall make holy garments for Aharon," etc.: that this love is drawn from the level of "and abundant in kindness" (verav chesed), which is above the level of "the kindness of the world" (chesed olam), etc.

8 וז"ש [וזהו שכתוב] כאן שאהבה זו היא מבחי"י שלמעלה מבחי"י עולם וקדמה לעולם דעולם היינו ו"ק ו"י קצוות חסד עולם כו' ונמשלה לכנור.

And this is [the meaning of] what is written here: that this love is from a level that is above the level of "world," and is prior (kedmah) to the world (for "world" means the six extremities, "the kindness of the world," etc.); and it is likened to a harp (kinor).

דאיתא בתקונים סוף תיקון עשרים בפי הללוהו בנבל וכנור. כנור כ"ו נר. הקב"ה דאיהו הוי" דאתמר
ה' אורי וישעי נהיר בנר דאיהו שכינתא כו'.

For it is stated in the Tikkunim, at the end of Tikkun 20, on the meaning of "Praise Him with lyre and harp": "Kinor (כנור) is kaf-vav (כ"ו, twenty-six) [and] ner (נר, lamp): the Holy One, blessed be He, who is Havayah, of whom it is said, 'Havayah is my light and my salvation,' shines in the lamp, which is the Shechinah (Divine Presence)," etc.

9 ועמ"ש מענין נר בפי שלח ע"פ והיה לכם לציצית. וז"ש [וזהו שכתוב] באהרן בהעלותך את הנרות כו' ועל ידי הארה זו הכנור מנגן מאליו

And see what is written on the matter of the "lamp" in Parshas Shelach, on the verse "And it shall be for you as tzitzis." And this is [the meaning of] what is written regarding Aharon, "When you raise up the lamps," etc. And through this illumination the harp plays by itself,

שהוא בחי עליית המלי וכל העליות הוא ע"י שיר ועמ"ש בפי בראשית ע"פ ושם אחיו יוכל הוא היה אבי כל תופש כנור כו' ועמ"ש בפי ענו להוי' בתודה זמרו לאלקיננו בכנור.

which is the level of the ascent of Malchus (sovereignty); and all the ascents come about through song. And see what is written in Parshas Bereishis on the verse "And his brother's name was Yuval; he was the father of all who handle the harp," etc. And see what is written on the meaning of "Sing out to Havayah with thanksgiving; make music to our G-d with the harp."

ובפי" עלי עשור ועלי נבל כו' ע"ש ועי' בזהר ס"פ שלח (דקע"ה ע"ב) שהתכלת שבציצית שמדם חלזון הוא מים כנרת

And on the meaning of "Upon the ten-stringed instrument and upon the lyre," etc.; see there. And see in the Zohar at the end of Parshas Shelach (175b) that the techeiles in the tzitzis, which is from the blood of the chilazon, is from the Sea of Kinneret;

והיינו כמ"ש ע"פ והיה לכם לציצית הנ"ל שהתכלת הוא ממוחין דאבא כו' המשכת הביטול כו' וע"ש.

and this accords with what is written on the verse "And it shall be for you as tzitzis," mentioned above: that the techeiles is from the intellect (mochin) of Abba, etc., the drawing down of self-nullification (bittul), etc.; and see there.

ועי' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] בפ"י הזהר פ' תרומה (דקכ"ז ע"א) כ' [כתב] ימא דגנוסר הוא ים כנרת שסודה מל' דמלכות דבריאה שנעשית עתיק ליצירה כו' וע"ש (בדקמ"ט ע"ב).

And see the Ramaz, in his commentary on the Zohar, Parshas Terumah (127a); he wrote: "The Sea of Ginosar is the Sea of Kinneret, whose mystical meaning is Malchus of Malchus of Beriah, which becomes Atik for Yetzirah," etc.; and see there (on 149b).

ובפ"י ספד"צ [ספרא דצניעותא] מהאריז"ל [מהארי"ז זכרוננו לברכה] בפ"ק [בפרק קמא] כ' [כתב] בענין זה ויש כנור וכנרת והם הוד דידיה והוד דידה שבבריאה כו' והאריך שם.

And in the commentary on Sifra DiTzniusa by the Arizal, in the first chapter, he wrote on this matter: "And there is kinor (harp) and Kinneret, and they are his Hod and her Hod in Beriah," etc.; and he elaborated there.

והנה פ"י ומחה על כתף הוא כמ"ש במ"א שהאבהה שבאה מלמעלה שלא ע"פ השגה הוא כמשל שא' דוחפו בעורף ואינו יודע מאין היה לו זאת.

Now, the meaning of "and shall strike upon the shoulder" is as is explained elsewhere: that the love which comes from above, not through comprehension, is like the analogy of one whom someone pushes on the nape of the neck, and he does not know from where this came to him.

10 ובכל עליי [עלייה] המל' צ"ל מתחלה בבחי' זו שנק' אב"א [אחור באחור] וזהו ומחה על כתף כו' ואח"כ יבוא לבחי' פכ"פ [פנים בפנים] כו'.

And in every ascent of Malchus, it must at first be in this level, which is called "back to back"; and this is "and shall strike upon the shoulder," etc.; and afterwards it will come to the level of "face to face," etc.

גם י"ל [יש לומר] ומחה על כתף ע"ד קוצי דשערי שמכה כו' כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ זכור הנ"ל ועי' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער התפילין זו הוא ע"י עסק

It may also be said that "and shall strike upon the shoulder" is along the lines of the locks of hair (kutzei dese'arei) that strike, etc., as is written above on the verse "Remember," mentioned above; and see Pri Etz Chaim, Sha'ar HaTefillin. This comes about through occupation with

התורה וע"ז נאמר פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון כו' וכמ"ש במ"א ע"פ חכלילי עינים וע"פ ויקהל משה וע"פ מי מנה עפר יעקב.

the Torah. And of this it is said, "You open Your hand and satisfy every living thing [with] will (rat-zon)," etc.; as is explained elsewhere on the verse "Red of eyes" (chachlili einayim), on the verse "And Moshe assembled," and on the verse "Who has counted the dust of Yaakov."

11 ולכן ע"י המשכת ל"ב נתיבות החכמה שבתורה שע"ז נאמר וירד הגבול כנ"ל ע"ז ומחה כו'

And therefore, through drawing down the thirty-two paths of wisdom that are in the Torah, of which it is said "And the border shall descend," as mentioned above, through this [comes] "and shall strike," etc.,

ים כנרת כו' שיבוא לבחי' אהבה רבה מתוק ככנור כו'. והוא ענין ה' אורי נהיר בנר.

"the Sea of Kinneret," etc.: that one will come to the level of great love (ahavah rabbah), sweet as a harp, etc. And this is the matter of "Havayah is my light": "shines in the lamp."

שהנשמה נק' ג"כ נר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם והוי' אורי הוא ע"י עסק התורה שנאמר ותורה אור שע"ז נהיר בנר ונמשך בחי' אה"ר [אהבה רבה] מתוק ככנור כנ"ל.

For the soul, too, is called a "lamp," as it is written, "The lamp of Havayah is the soul of man"; and "Havayah is my light" comes through occupation with the Torah, as it is said, "and the Torah is light"; through this, [the light] "shines in the lamp," and the level of great love, sweet as a harp, is drawn down, as mentioned above.

12 ואח"כ וירד הגבול הירדנה שהוא בחי' ק"נ [קליפת נוגה] והיינו כי ע"י התורה נמשך ג"כ כח בירור נה"ב

[נפש הבהמית] וכנ"ל בפ"י וכל גבולך לאבני חפץ שגם לב האבן

And afterwards, "And the border shall descend to the Jordan," which is the level of kelipas nogah. That is: through the Torah there is also drawn down the power to refine the animal soul, as mentioned above on the meaning of "And all your borders [shall be] of stones of desire (avnei chefet)": that even the heart of stone

תהיה חפיצה ושוקקה לדבקה בו ית' וע' כפי יתרו בד"ה בחדש השלישי מענין שנק' התורה עוז ותושי' [ותושיה] ע"ש [על שם] שנותנת כח בנה"א [בנפש האלקית] ומתשת כח נה"ב [נפש הבהמית] כו'.

will be desirous and yearning to cleave to Him, blessed be He. And see in Parshas Yisro, in the discourse beginning "In the third month," on the matter that the Torah is called "strength and tushiyah" (תושיה), on account of its giving strength to the G-dly soul and weakening (מתשת) the strength of the animal soul, etc.

אך הנה באמת שני האופנים שבפי' וירד הגבול עולים בקנה אחדשע"י עסק התורה שהם בחי' ל"ב נתיבות החכמה ע"י נמשכי' [נמשכים / נמשכין] ומתגלים ג"כ המדות עליונות שהם שרש י"ב גבולי אלכסון כו'

But in truth, the two ways of explaining "And the border shall descend" fit together as one: for through occupation with the Torah, which is the level of the thirty-two paths of wisdom, through this the supernal attributes, which are the root of the twelve diagonal borders, are also drawn down and revealed, etc.

(וע' עוד מענין ירדן בזהר שלח דקס"ו ע"א ושם פי' ירדן בע"א [באופן אחר] וכמ"ש מזה בביאור ע"פ אלה מסעי. כפי' ירדן יריחו):

(And see further on the matter of the Jordan in the Zohar, Shelach, 166a, where "Jordan" is explained in another way; and as is written about this in the explanation on the verse "These are the journeys," on the meaning of "the Jordan [at] Jericho.")

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/masei/7/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok